

1. Inleiding

1.2 Aanleiding

Proces

Op verzoek van de gemeenteraad (15 januari 2015) maakte het college van burgemeester & wethouders een concept gebiedsvisie voor de Beekbergsebroek. In de concept visie staat waar in het gebied Beekbergsebroek de thema's natuur, recreatie en duurzame energie mogelijk zijn. De thema's zijn gekozen na een traject waarin breder de mogelijkheden om de gemeentelijke eigendommen in de Beekbergsebroek een meer maatschappelijke functie te geven waren onderzocht. Voor windmolens, een toen al bestaand initiatief, waren in de concept gebiedsvisie drie zoekzones opgenomen.

De inspraak is op basis van genoemd proces en raadskader bekeken. Als de gemeenteraad de eindconcept visie vaststelt, vindt de ontwikkeling van het gebied stapsgewijs ('organisch') plaats. Projecten worden samen met bewoners en ondernemers uitgevoerd.

De concept gebiedsvisie lag ter inzage van 24 november 2016 tot 5 januari 2017. Op 22 juni en op 12 december 2016 zijn informatieavonden gehouden. Na instelling van de raads werkgroep 'windenergie' zijn de inspraak en de concept gebiedsvisie aangehouden. Op 9 november 2017 besloot de raad dat er geen opwekking van windenergie door turbines in de Beekbergsebroek mogelijk is en dat het college de gebiedsvisie (minus de drie zoekzones voor windmolens) kan afronden en ter besluitvorming voorleggen.

Respons

Kwantitatief

In totaal ontving de gemeente **308** reacties. 88 bewoners gaven op persoonlijke titel hun mening. 214 bewoners ondertekenden een deels voor-ingevuld formulier (van het comité NEE tegen windmolens in Beekbergsebroek) respectievelijk een notitie ("Kansen en bedreigingen voor de Beekbergsebroek" door R. van der Plank).

6 organisaties hebben gereageerd:

- de wijkraad Zuidoost;
- de dorpsraden Klarenbeek respectievelijk Beekbergen-Lieren;
- de Gelderse Natuur en Milieu Federatie (GNMF);
- Natuurmonumenten;
- Bedrijvenkring Apeldoorn-Zuid;
- Stichting werkgroep milieuzorg Apeldoorn.

Eén reactie is door een bewoner op het gemeentehuis mondeling toegelicht.

Kwalitatief

De respons bestaat uit meningen, ideeën, wensen en concrete vragen aan de gemeente.

Sommige ideeën en wensen zijn later bij de uitvoering misschien wel bruikbaar, maar kunnen vanwege hun specifieke karakter of detailniveau niet in de gebiedsvisie opgenomen worden. Daarom staan ze wel in deze inspraaknota en zijn ze waar mogelijk ook voorzien van een reactie.

Bij de ideeën zit al een aantal concrete ontwikkelvoorstellen. De gebiedsvisie is als een kader bedoeld. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden. De voorstellen staan in bijlage 1.

Sommige bewoners gaven ook hun mening over het proces van totstandkoming van de gebiedsvisie. Een aantal van deze reacties bevat aanknopingspunten en tips voor de latere uitvoering van de gebiedsvisie en is daarom ook in de inspraaknota opgenomen.

Windenergie

Na de vrijgave van de concept gebiedsvisie voor inzage door bewoners heeft de gemeenteraad een werkgroep opgericht. Het college heeft alle inspraak op de concept gebiedsvisie die op windenergie betrekking had aan de werkgroep verstrekt. Omdat de raad inmiddels de raadsopdracht 'wind' heeft vastgesteld, is het niet opportuun gevonden om in deze inspraaknota nogmaals op de zienswijzen tegen de opwekking van windenergie in te gaan.

Leeswijzer

Deze inspraaknota volgt zo veel mogelijk de indeling van de concept gebiedsvisie. In hoofdstuk 2 t/m 6 staan veel genoteerde reacties (Algemeen). Sommige reacties zijn vrijwel uniek en door een, twee of hooguit drie bewoners gegeven. Deze zijn apart genoemd en van een antwoord voorzien (Zelfstandige opmerkingen).

Wanneer een reactie tot een aanpassing van de concept gebiedsvisie leidt, wordt dit expliciet aangegeven (besluit:).

2. Voorgeschiedenis

Algemeen

113 bewoners menen dat er geen noodzaak is om de Beekbergsebroek te ontwikkelen. Volgens hen kan de Beekbergsebroek blijven zoals het nu is: een overwegend agrarisch gebied met natuur.

Reactie: de raad heeft opdracht gegeven om een ruimtelijk raamwerk te maken voor de thema's natuur, recreatie en duurzame energieproductie. De gebiedsvisie moet antwoord geven op vragen als waar de thema's het beste passen en hoe de gemeentelijke gronden een meer maatschappelijke functie kunnen krijgen.

Het onderdeel zoekzones voor windmolens is voor de grote meerderheid van de bewoners die hierop inspraak aanleiding om aan te geven dat er dingen zijn waarover zij al veel langer ontevreden zijn, zoals de toegenomen geluidsoverlast door de A1, het uitblijven van het ondergronds brengen van de hoogspanningsmasten in de Maten en de voorbereiding van het regionale bedrijventerrein en de onzekerheid die dat meebracht.

Sommige bewoners geven aan het gevoel hebben dat de gebiedsvisie, en dan met name de zoekzones voor de windmolens, een prestigeproject van de gemeente Apeldoorn is en dat de gemeente hieraan verdient. De opbrengsten zouden het grote verlies dat na het stoppen met de voorbereidingen van het bedrijventerrein ontstond moeten compenseren.

Reactie: één van de aanleidingen voor de gebiedsvisie is de vraag of en hoe de gemeentelijke gronden in de Beekbergsebroek van maatschappelijk nut voor alle bewoners van Apeldoorn zouden kunnen zijn. Het antwoord daarop was 'ja'. De raad koos in 2015 voor de thema's natuur, recreatie en duurzame energie. Met dit kader blijven de huidige kwaliteiten bewaard en worden zij zo mogelijk verbeterd.

De opdracht aan het college was om de drie thema's in de Beekbergsebroek in te passen. Voor die inpassing is vervolgens gekeken naar allerlei voor- en nadelen van het zoneren van de thema's. Het vertrekpunt bij de gebiedsvisie was niet een verliescompensatie. Ook is er geen winstoogmerk bij de eventuele verkoop van gemeentelijke gronden. De gronden zijn al afgewaardeerd en hebben een boekwaarde die gelijk is aan de huidige bestemming. Het is daarom niet de verwachting dat de grondwaarde (fors) zal toenemen op de locaties waar vanwege een initiatief de bestemming wordt gewijzigd.

Zelfstandige opmerkingen

Bewoners van de Beekbergsebroek worden achter gesteld ten opzichte van en gebruikt voor de bewoners uit de stad. Het gebied krijgt wéér iets over zich heen, zoals een mogelijk toenemende recreatiedruk en de productie van duurzame energie (om te voldoen aan de stedelijke vraag).

Reactie:

(recreatiedruk): O.a. door de voorwaarde dat bij recreatieve initiatieven de verkeersbewegingen niet substantieel mogen toenemen, schat het college in dat er in de Beekbergsebroek geen ongewenste grotere recreatiedruk ontstaat.

(productie): Deze opmerking is voor zover het windenergie betreft niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017.

Is de gebiedsvisie een structuurvisie ex artikel 2.1 Wet op de ruimtelijke ordening?

Reactie: nee.

Wij zijn eerder door de projectleiding op het verkeerde been gezet; de invulling van het gebied zou uit kleinschalige bedrijven bestaan. Nu gaat het vooral om windmolens en Natuurmonumenten.

Reactie:

(windmolens): deze opmerking is niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017.

(Natuurmonumenten): De concept gebiedsvisie die in de inspraak lag stelt dat in de Beekbergsebroek alleen kleinschalige bedrijven komen. De visie gaat over meer dan natuurontwikkeling, bijvoorbeeld ook over de aanleg van het fietspad Klarenbeek-De Maten, landschapsversterking en het ontwikkelen van wandel- en fietsroutes.

3. Landschap

3.1 Kleinschalig agrarisch landschap

Algemeen

In 140 inspraakreacties staat dat bewoners het kleinschalige agrarische landschap willen behouden. Uit de reacties kan de gemeente niet opmaken of zij hiermee de gehele Beekbergsebroek bedoelen of delen daarvan. Gelet op de grote steun voor de groene wig en de vrees voor overlast door recreatie in dezelfde reacties, neemt de gemeente aan dat deze bewoners willen dat het gehele gebied minus de groene wig het kleinschalige agrarische karakter behoudt.

Reactie: bij de aanloop naar het raadsbesluit van 15 januari 2015 zijn meerdere ontwikkelrichtingen bekeken. Uiteindelijk koos de raad voor de thema's natuur, recreatie en duurzame energieopwekking. Een vasthouden aan een kleinschalige agrarische 'hoofd functie' is dus niet meer aan de orde.

In 44 reacties staat dat de kanaalzone, net als de groene wig tussen De Maten en het Beekbergerwoud, de status van groene verbinding moet krijgen. De kanaalzone is een mini-landschap waarin recreatieve routes en het recreatieve gebruik van het water ontwikkeld kunnen worden.

Reactie: de kanaalzone kan inderdaad onderdeel van nieuwe routes worden en de plek zijn waar 'natte' recreatieve initiatieven ontwikkeld worden. De kanaalzone heeft een op zichzelf staande landschappelijke kwaliteit die van de groene wig verschilt. De wig is ook bedoeld om extra natuur, bijvoorbeeld beplanting, te ontwikkelen. Dat is bij de kanaalzone niet het geval.

Zelfstandige opmerkingen

De gemeente is mede veroorzaker van verrommeling. Het tijdelijk verhuren van panden trekt bewoners aan die minder binding met het gebied hebben.

Reactie: de meeste panden worden al langere tijd aan dezelfde mensen verhuurd. De gemeente heeft als verhuurder geen klachten en krijgt ook geen klachten van omwonenden.

De gemeente moet bewaken dat het kleinschalige agrarische landschap zijn kwaliteit behoudt.

Reactie: dat klopt. Dit is één van de aanleidingen om de gebiedsvisie te maken. De visie gaat o.a. over versterking van de diversiteit en over landschapsverbetering, vooral op basis van initiatieven die de bewoners in dit gebied hebben.

Verhoging van de grondwaterstand is i.v.m. agrarisch gebruik onwenselijk.

Reactie: in de Beekbergsebroek zijn zowel natuur als agrarisch gebruik belangrijk. Bij de uitwerking van initiatieven kijken we naar wat de natuur aan grondwaterstand nodig heeft, maar ook hoe eventuele nadelige effecten op het agrarisch gebruik tot een minimum beperkt kunnen worden. De gemeente zoekt dus zo veel mogelijk naar balans. Op voorhand aangeven dat de grondwaterstand niet verhoogd wordt, kan de gemeente niet. Per situatie zal worden bekeken of maaiveldverlaging in plaats van het verhogen van de grondwaterstand tot de mogelijkheden behoort.

Geef een duidelijke en ruime invulling aan de mogelijke activiteiten in het kleinschalige agrarische landschap, onder voorwaarde dat die niet met de beoogde landschapsontwikkeling in strijd zijn.

Reactie: het kleinschalige agrarische landschap is geschikt voor kleinschalige functies (landelijk wonen, agrarisch gebruik, recreatief medegebruik of beperkte energieproductie voor eigen of lokaal gebruik). In de concept gebiedsvisie staan een definitie en een voorbeeldlijst.

Het hoofdgebruik van de Beekbergsebroek is agrarisch. Dat moet zo blijven. De voorgestelde accenten natuur en recreatie (en de daarbij horende verruimde bebouwingsmogelijkheden) zullen tot belemmering van het hoofdgebruik leiden.

Reactie: één van de aanleidingen voor de gebiedsvisie is het zoeken naar mogelijkheden om de Beekbergsebroek een meer maatschappelijke functie te geven. Hiertoe zijn diverse thema's verkend. Uiteindelijk gaf de gemeenteraad aan het college opdracht om de thema's natuur, recreatie en duurzame energieopwekking uit te werken; de raad koos dus niet ervoor om de agrarische hoofdfunctie te behouden. In de concept gebiedsvisie wordt met de belangen van de agrarische bedrijven rekening gehouden (bijvoorbeeld door de locatie van de natuurontwikkelingszone).

Ik wil het bestemmingsplan voor mijn bedrijf verruimd zien met biomassa, recycling en verkoop van zand, grind, meststoffen, gereedschappen, weideafrasteringen, tuinproducten etc.

Reactie: de gebiedsvisie is een kader. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden.

Er is een zoekoeienbedrijf met plannen om als neventak traditionele gewassen te verbouwen.

Reactie: de gebiedsvisie is een kader. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden.

3.3 Recreatie

Algemeen

Een aantal bewoners geeft expliciet aan dat zij een verbetering van de recreatiemogelijkheden toejuicht. 135 bewoners zien echter recreatie in het gebied niet zitten, met name vanwege de zorg dat er overlast ontstaat. Recreatiebedrijven veroorzaken extra autoverkeer en recreanten zorgen voor zwerfvuil en geluidshinder. Als er voorzieningen komen, dan moeten die ten opzichte van woningen goed geplaatst worden.

Reactie: bij de aanloop naar het raadsbesluit van 15 januari 2015 zijn meerdere ontwikkelrichtingen bekeken. Uiteindelijk koos de raad voor de thema's natuur, recreatie en duurzame energieopwekking. O.a. doordat de beperking dat het autoverkeer niet substantieel mag toenemen, de gekozen locatie van vlek actieve recreatie (in het noordwestelijk deel van de Beekbergsebroek) en het kiezen voor kleinschalige recreatieve bedrijvigheid zal de kans op overlast klein zijn.

Zelfstandige opmerkingen

Meer recreatie zal tot meer zwerfafval leiden.

Reactie: dit kan inderdaad het geval zijn. Bij de ontwikkeling van bijvoorbeeld routes of kleinschalige voorzieningen worden bewoners en de buitendienst van de gemeente betrokken om zo veel mogelijk zwerfafval te voorkomen.

Het aantrekken van recreatiebedrijven zet de deur open naar verdere verrommeling. Wat doet de gemeente wanneer deze bedrijven failliet gaan?

Reactie: de concept gebiedsvisie stelt eisen aan initiatiefnemers om de landschappelijke structuur van de Beekbergsebroek te versterken. Een aspirant-koper of nieuwe eigenaar moet hiervan uitgaan, net als van de recreatieve bestemming. Het ten behoeve van verkoop omzetten van een lichte recreatieve bestemming naar een andere, zwaardere bedrijfsbestemming is niet aan de orde. De gemeente heeft evenwel geen directe, actieve rol bij bedrijfsovernames. Mochten in een vroeg stadium over een locatie zorgen zijn, dan vernemen wij die graag.

Wat wordt bedoeld met de onderzoeken naar de bevaarbaarheid van het kanaal?

Reactie: al jaren onderzoeken diverse partijen de mogelijkheid om (delen van) het kanaal voor gemotoriseerde toervaart toegankelijk te maken door obstakels zoals bruggen en sluizen aan te passen. Tot nu toe heeft dat niet geleid tot concrete besluiten, mede vanwege de hoge kosten.

De zone voor recreatie is te groot. De waarschijnlijke overlast van recreanten ondergraaft de doelen van de gebiedsvisie.

Reactie: deze zone kan niet vol met recreatieve voorzieningen komen. De aanwezige en nog te ontwikkelen landschapsstructuren vergen ook ruimte. De zone is zo gekozen dat er 'schuifruimte' is om de initiatieven – waarvan de aard en omvang nog niet bekend zijn – en het landschap optimaal te verdelen. De overlast van de initiatieven zal beperkt zijn. De concept gebiedsvisie gaat ervan uit dat er alleen kleinschalige voorzieningen komen en dat de verkeersbewegingen niet substantieel toenemen.

Leg ook een hondenuitlaatgebied, picknickplaatsen en een sportparcours aan.

Reactie: dank voor deze ideeën (besluit: opnemen in gebiedsvisie). De gebiedsvisie is een kader. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden.

Maak bij de ontwikkeling van wandelpaden zo veel mogelijk gebruik van bestaande schouwpaden.

Reactie: het beleid van het waterschap Vallei en Veluwe is erop gericht de schouwpaden te laten vervallen. Onderhoud ten behoeve van de watergangen gebeurt dus in de toekomst vanaf de aangrenzende percelen. Bij de ontwikkeling van wandelroutes worden de eigenaren van aanliggende gronden betrokken.

Wandelroutes kunnen in verband met verstoring van het vee en het overbrengen van ziektes niet over de weilanden.

Reactie: bij de planning van nieuwe wandelroutes stemmen we af met betrokken eigenaren. We houden zoveel mogelijk rekening met hun wensen door bijvoorbeeld een aangepaste route en/of een aanlijngedod voor honden. Er is niet per definitie sprake van strijdigheid. Elders in het landelijk gebied liggen ook wandelroutes.

Gebruik de al aanwezige recreatieve potenties in het gebied.

Reactie: de gebiedsvisie is niet alleen voor nieuwe initiatiefnemers bedoeld, maar ook voor bewoners en bestaande bedrijven. Planvorming door hen juicht de gemeente toe (zie ook 6. Realisatiestrategie).

3.4 Natuur

Algemeen

In 206 inspraakreacties wordt de ontwikkeling van de groene wig als een positieve zaak gezien.

Zelfstandige opmerkingen:

De gemeente gebruikt de natuurzone alleen voor het compenseren van elders verloren natuurwaarden. Dat levert netto niets op. Hierin mag de gebiedsvisie meer ambitie tonen. Het is ook maar de vraag of de gemeente compensatie naar zich toe kan trekken omdat er meer plekken in Gelderland zijn waar dit mogelijk is.

Reactie: compensatie is te zien als (één van de) instrumenten om tot natuurontwikkeling te komen. De gemeente kan daar gericht naar toe werken. Ervan uitgaande dat bepaalde compensaties tóch noodzakelijk blijven, is het uit oogpunt van natuurkwaliteit goed om die compensaties niet her en der of ad hoc in de gemeente in te vullen, maar te concentreren in een robuustere structuur de groene mal van Apeldoorn en/of aansluitend bij het GO (gelders natuurontwikkelingsgebied)/GNN (gelders natuurnetwerk), bijvoorbeeld in de groene wig in de Beekbergsebroek. Dat levert dan zeker meerwaarden.

Bij het ontwikkelen van de natuurzone (= groene wig) moet voldoende aandacht zijn voor het creëren van de juiste omstandigheden met betrekking tot water (nat, arm, kwel, enzovoort).

Reactie: dat klopt. We houden ook zeker rekening met plaatselijk mogelijk optimale omstandigheden. Het voedselgehalte van de bodem en waterhuishouding zullen mede bepalend zijn bij de vastlegging van de natuurdoelen. Aanvullend kunnen we bijvoorbeeld nattere of voedselarme omstandigheden

creëren door het weggraven van voedselrijke bovenlagen in de grond. Ook streven we naar afwisseling van natuurelementen (bosjes, beplantingsingels en schrale graslanden).

De doelen in de gebiedsvisie met betrekking tot natuur moeten concreter zijn; activiteiten om die natuurdoelen te halen moeten ingepland ('geprogrammeerd') worden.

Reactie: het vergroten van de hoeveelheid natuur is uitgangspunt. Specifieke natuurdoelen worden stap voor stap ingevuld.

Kavelruil kan bijdragen aan natuurontwikkeling.

Reactie: kavelruil is inderdaad te overwegen als dat bijdraagt aan een betere of robuustere ligging van de natuurarealen (besluit: opnemen in gebiedsvisie). Inmiddels worden in overleg met een grondeigenaar al kavels geruild.

De groene wig moet westwaarts opschuiven zodat er ruimte voor het naastgelegen agrarische bedrijf blijft.

Reactie: deze opmerking heeft de gemeente al eerder gekregen. In de voorliggende concept gebiedsvisie was de wig daarom al iets opgeschoven.

Er is nauwelijks aandacht voor wild en boerderijdieren.

Reactie: natuurontwikkeling levert een bijdrage aan de versterking van wilde flora én fauna. Bos, natuur, schrale graslanden etc herbergen schuil- en foerageermogelijkheden, deels ook voor kleine zoogdieren die op hun beurt weer dienen als voedsel voor uilen, roofvogels en andere soorten. Erven en boerderijen kunnen soms ook zorgen voor meer biodiversiteit, mits er voldoende mogelijkheden zijn voor dieren: erfbeplanting of boomgaardjes, open schuren, dakoverstekken etc leveren mogelijkheden voor bijvoorbeeld steen- en of kerkuilen, boerenzwaluwen, mussen en vleermuizen. Boerderijdieren zelf worden niet gezien als onderdeel van die wilde fauna en zijn een verantwoordelijkheid van hun verzorgers.

3.5 Archeologie

Algemeen

Over het 'begraven prehistorische landschap' zijn nauwelijks opmerkingen gemaakt. Het communiceren van het verleden, bijvoorbeeld via borden, wordt wel gesteund.

Zelfstandige opmerkingen

Is nu wel of niet vervolgonderzoek nodig (pagina 10)?

Reactie: afhankelijk van de omvang van geplande activiteiten en de mogelijke ontgravingsdiepten daarvoor zal blijken of op een aantal locaties een initiatiefnemer nader onderzoek moet doen.

4. Verkeer

Algemeen

In 43 reacties staat dat in de gebiedsvisie een vierde ontsluitingspunt worden genoemd, namelijk Kanaalweg Zuid-Woudweg.

Reactie: een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkelingen in het gebied is dat ze weinig verkeer zullen aantrekken. Daarom zijn er drie en geen vier ontsluitingspunten gekozen. Deze locaties worden naar verwachting het meeste door bewoners en recreanten gebruikt.

43 bewoners vinden het verbreden van de tunnel onder de A1 een goed idee dat de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid vergroot.

Reactie: het verbreden van de tunnel is een volgens de gemeente noodzakelijke maatregel die hoe dan ook genomen moet worden wanneer de A1 verbreed wordt. Een beter ingerichte tunnel vergroot ook de toegankelijkheid van de Beekbergsebroek ten behoeve van recreatie.

Een enkele bewoner zegt wel dat juist verbreding de kans op hangjongeren doet toenemen. De bewoners die de verbreding van de tunnel onderschrijven zeggen dat ook naar de verkeerssituatie en de sociale veiligheid onder het viaduct bij het kanaal gekeken moet worden (zie verder Zelfstandige opmerkingen).

43 bewoners onderschrijven de noodzaak om een apart fietspad langs de Elsbosweg-Polderweg aan te leggen. Het fietspad moet naar hun mening echter wel doorgetrokken worden, dus van A50 naar het dorp Klarenbeek.

Reactie: het aparte fietspad is een langer bestaande wens van bewoners die niet alleen in de Beekbergsebroek wonen, zoals (de ouders van) scholieren uit Klarenbeek. Na vaststelling van de gebiedsvisie door de raad wordt gekeken hoe deze wens te financieren is.

135 bewoners vrezen overlast van autoverkeer door de komst van recreatieve voorzieningen.

Reactie: één van de kaders die de raad al gesteld heeft is dat het autoverkeer door de gebiedsvisie niet substantieel mag toenemen. Bij de toetsing van initiatieven wordt erop gelet dat die toename uitblijft.

Zelfstandige opmerkingen

1. Bij de aanleg van recreatieve infrastructuur moeten wandel- en fietspaden gescheiden worden.

Reactie: als de paden voldoende breed zijn, kunnen zowel fietsers als wandelaars goed samen gebruik van de paden maken. Naar verwachting gaat het niet om grote hoeveelheden fietsverkeer. Het doorgaande fietsverkeer zal namelijk gebruik blijven maken van de Elsbosweg/Polderweg.

2. Er dient een fietspad onder het viaduct ter plaatse van het kanaal en de Kuipersdijk te komen. Dit is nu een onveilig stuk.

Reactie: ten opzichte van de Polderweg/Elsbosweg is de hoeveelheid autoverkeer op de Kuipersdijk dusdanig laag dat een vrij liggend fietspad niet wordt overwogen.

3. Breng de snelheid op de Elsbosweg-Polderweg omlaag naar 30 km / uur.

Reactie: 30 km/h mag wettelijk alleen worden toegepast binnen de bebouwde kom, in woonwijken. Omdat deze weg buiten de bebouwde kom ligt, is 60 km/h de laagste snelheid die we wettelijk mogen toestaan.

4. Het kruispunt aan de Polderweg met de afrit van de busbaan is onveilig.

Reactie: de busbanen blijven ook bij de uitbreiding van de A1 aanwezig. De bus moet voorrang verlenen aan het overige verkeer. Bij de verbreding van de tunnel ontstaat er meer ruimte en zicht waardoor het aankomend busverkeer naar verwachting als minder onveilig wordt ervaren.

5. De gebiedsvisie mag niet leiden tot meer verkeer over de Landdrostlaan.

Reactie: Dat klopt. Een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkelingen in het gebied is dat ze weinig verkeer zullen aantrekken. We schatten in dat de verkeerstoename op de Landdrostlaan gering zal zijn.

6. Als het fietspad langs de Elsbosweg-Polderweg er komt, maak daar dan een zogeheten solar pad van.

Reactie: de gemeente heeft ambities op het gebied van duurzaamheid. Een solar pad is erg duur. Tijdens de uitwerking zal gekeken worden op welke wijze de duurzaamheidsambities te realiseren zijn.

5. Duurzame energieopwekking / etalage

5.1 Ligging

Algemeen

43 bewoners vinden dat de invulling van projecten in de energie-etalage tot een schreeuwerige uitstraling kan leiden die juist de scheiding tussen stad en landelijk gebied juist groter maakt.

Reactie: bij de verdere uitwerking onderzoeken we de inpassingsmogelijkheden van energietoepassingen in het landschap. Het is zeker niet de bedoeling van de gemeente Apeldoorn om het hele gebied zodanig te transformeren dat de scheiding tussen stad en land vergroot wordt.

Verbindingen, routes, natuur en landschapselementen zijn dan ook onlosmakelijk verbonden aan de inpassingsmogelijkheden en omvang van energie in deze zone.

Dezelfde bewoners vinden de etalage veel te groot. Halveer de breedte tot 150 meter of verhuis de etalage naar bijvoorbeeld de 'oksel' A1/A50 richting Zutphen.

Reactie: de aanwezige en nog te ontwikkelen landschapsstructuren vergen ook ruimte. De zone is zo gekozen dat er 'schuifruimte' is om de initiatieven – waarvan de aard en omvang nog niet bekend zijn – en het landschap optimaal te verdelen. Bij de verdere uitwerking wordt, in samenspraak met gebiedseigenaren, nadrukkelijk gekeken naar de inpassingsmogelijkheden en verdere begrenzing van de 'energie-etalage'. Deze visie is een eerste vlekkenplan waarin de begrenzingen globaal zijn aangegeven. Het eventueel ontwikkelen van duurzame energieproductie elders valt buiten de raadsopdracht.

Zelfstandige opmerkingen

1. Kijk ook naar andere duurzame energieproductievormen, zoals koude-warmte opslag.

Reactie: in de concept gebiedsvisie worden bij de energie-etalage geen productievormen uitgesloten. Dit is gedaan omdat voor het halen van duurzame energiedoelen een mix van maatregelen nodig is. Wanneer er een initiatief is zal uit aangeleverde informatie blijken of dat haalbaar is.

2. Laat de pijler 'energie' in de gebiedsvisie veel beter begrenzen.

Reactie: zie Algemeen.

5.2 Zonnepanelen

Algemeen

In bijna 100 reacties staat dat zonnepanelen op het talud van de A1 kunnen komen. Bijna 200 bewoners zijn tegen zonnepanelenparkjes in de etalage, met als argumenten dat zij net zo beeld verstorend als windmolens zijn (monocultuur), dat hiervoor kostbare landbouwgrond gebruikt zou worden en dat de panelen licht en geluiden reflecteren.

Reactie: de energie-etalage is bedoeld voor alle vormen van duurzame energieopwekking zodat hiermee een bijdrage aan het halen van de energiedoelen wordt geleverd. Bij de verdere uitwerking onderzoeken we de inpassingsmogelijkheden van energietoepassingen in het landschap.

Bijna 100 bewoners adviseren in te zetten op het aanbrengen van zonnepanelen op huizen en gebouwen.

Zelfstandige opmerkingen

1. Zonnepanelen moeten bij voorkeur groen en niet zwart zijn.

Reactie: zodra initiatieven worden vertaald naar één of meer bestemmingsplannen, wordt gelijktijdig een beeldkwaliteitsplan voor het betreffende deelgebied gemaakt. Daarin worden dan eisen gesteld

aan de vormgeving waaronder kleuren, materialen etc. Zover is het nu nog niet en er kunnen nu dus nog geen uitspraken gedaan worden omtrent de gewenste kleur van zonnepanelen.

2. Slagschaduw en de plaatsing van zonnepanelen op het nieuwe talud van de A1 gaan niet samen.
Reactie: deze opmerking is niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017.

3. Waarom wordt er niet voor (lagen?) van zonnepanelen gekozen evenals geluidsschermen met zonnepanelen?

Reactie: in deze fase gaat het om het vaststellen van een gebiedsvisie die aan toekomstige initiatieven richting geeft. In het kader van Cleantech wordt evenwel door o.a. de provincie Gelderland, de gemeente Apeldoorn en Rijkswaterstaat gekeken naar de mogelijkheden van duurzame energieopwekking langs de A1. De eventuele combinatie geluidsscherm-zonnepanelen wordt daarbij meegenomen.

4. Een zonnepark levert door de reflectie van licht hinder op. Een zonnepark zal ook geluid van de A1 en eventuele windturbines reflecteren.

Reactie:

(reflectie): zonnepanelen zijn voorzien van een antireflectie coating waardoor het reflecterende effect nihil is en er juist een verstrooiend effect kan optreden. Zonnepanelen kunnen geluid reflecteren, in vergelijking met een ondergrond die absorberend is (weiland / akkerland). Er zijn echter meerdere factoren die bepalen of de weerkaatsing plaatsvindt en of die voor het menselijk gehoor waarneembaar is, zoals de omvang van het park, de stand van de zonnepanelen naar woningen en de plaatsing van de panelen ten opzichte van elkaar (in achtereenvolgende rijen kunnen de zonnepanelen het kaatsende geluid deels opvangen). Het uiteindelijke effect moet door initiatiefnemers worden onderzocht.

(windturbines): deze opmerking is niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017.

5. Verhoog de geluidsschermen van de A1 met zonnepanelen. En, zorg ervoor dat de subsidies die naar windmolens gaan daarvoor ingezet worden.

Reactie:

(geluidsschermen): zie opmerking 3.

(subsidies): deze opmerking is niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017.

6. Vervang asbest in daken door zonnepanelen en stel hiervoor een subsidie voor particulieren beschikbaar.

Reactie: in de Uitvoeringsagenda Energietransitie 2017-2020 is een gemeentelijke 'task force zon' opgenomen. Deze adviseert o.a. bewoners bij het toepassen van zonne-energie. zonnepanelen kunnen op daken worden aangebracht of in het dakoppervlakte worden geïntegreerd. Bij integratie kan het ook gaan om het verwijderen van een bestaand dak inclusief eventueel aanwezig asbest bevattend materiaal.

7. Als er dan zonnepanelen moeten komen, dan hooguit een strook van 150 meter diep en in de hoek bij het dierenasiel, maximaal 5 hectare.

Reactie: in samenspraak met initiatiefnemers (die er nu nog niet zijn) wordt gekeken naar de beste plek voor o.a. het oprichten en inpassen van zonnepanelen in het gebied.

8. Neem een voorbeeld aan de gemeente Ameland die windmolens niet toestaat en grootschalig op zonnepanelen inzet (zodanig dat zij in het landschap ingepast zijn).

Reactie: deze opmerking is niet meer actueel vanwege het raadsbesluit van 9 november 2017. De gemeente is beleid ten aanzien van zonneparken aan het formuleren.

9. Neem contact op met deskundige bedrijven (Softs).

Reactie: dank voor uw suggestie.

10. Bied bewoners de mogelijkheid om voor een gereduceerde prijs zonnecellen aan te schaffen.

Reactie: de gemeente Apeldoorn vindt de toepassing van duurzame energie belangrijk en stimuleert dit op verschillende manieren. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om bij de belastingdienst de btw terug te vragen. Op dit moment zijn er geen plannen om ook een gemeentelijke subsidie voor particulieren te introduceren.

6. Realisatiestrategie

Algemeen

43 bewoners vragen aandacht voor het faciliteren van initiatieven uit het gebied. Deze komen de vitaliteit en de kwaliteit van het gebied ten goede.

Reactie: de gebiedsvisie gaat in essentie over natuur en landschap, recreatie, duurzame energieopwekking en verkeer. Alle initiatieven die binnen de kaders van de gebiedsvisie passen zijn welkom. Wanneer in de Beekbergsebroek andere zaken spelen, dan kan hierover altijd met de gemeente contact worden gezocht. Dat kan rechtstreeks of via de dorpsraden. In de concept gebiedsvisie wordt voorgesteld om samen met bewoners o.a. een geschikte overlegvorm voor de realisatie van de gebiedsvisie te kiezen.

Iets meer dan 40 bewoners stellen voor dat de gemeente de verhuurde huizen met tuinen verkoopt. Dit zou verrommeling tegengaan. Gronden moet de gemeente voorlopig in bezit houden om sturing aan de realisatie van de gebiedsvisie te kunnen geven.

Reactie: het beeld dat huurders anders met hun huizen en tuinen omgaan dan eigenaren herkent de gemeente niet. Zie eerder 3.1. Kleinschalig agrarisch landschap. In alle zones houdt de gemeente voorlopig al zijn opstallen en grond aan om op de uitvoering van de gebiedsvisie te kunnen sturen

Iets meer dan 40 bewoners vinden dat in de Beekbergsebroek mede met behulp van de gemeentelijke eigendommen één of meerdere nieuwe landgoederen kunnen worden opgericht.

Reactie: er zijn verschillende soorten landgoederen. Hoe een landgoed wordt opgezet hangt af van o.a. de verdeling van het grondbezit, de samenwerking tussen bewoners en bedrijven, de rechtsvorm en de financiering. Gemeentelijk grondbezit is dus maar één van de factoren. Bij de inspraak zit een ontwikkelvoorstel voor een landgoed. Zie bijlage 1.

Iets meer dan 40 bewoners vinden dat de gemeente concreter en zo mogelijk kwantitatief moet formuleren welke functies gewenst en ongewenst zijn.

Reactie: de concept gebiedsvisie is gebaseerd op drie door de raad vastgestelde thema's, met als kaders o.a. dat de hoeveelheid verkeer in de Beekbergsebroek niet substantieel toeneemt en dat initiatieven een landschappelijke meerwaarde leveren. Dit wordt per initiatief getoetst. Omdat de gebiedsvisie ook als een uitnodiging wordt bedoeld, bevat deze voorbeelden van concrete wenselijke activiteiten. De gemeente weet echter nog niet of en hoeveel initiatieven er komen. De verwachting is dat de gebiedsvisie in combinatie met ander beleid voldoende handvatten biedt om niet passende activiteiten te weren.

Zelfstandige opmerkingen

1. Wij willen grond bijkopen voor ons boerenbedrijf.

Reactie: de gebiedsvisie is een kader. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden.

2. De gemeente moet in de zones voor recreatie respectievelijk voor natuur gronden in bezit houden om zo te kunnen sturen op het halen van de doelen. In het kleinschalige agrarische landschap – dat niet echt verandert – kan de gemeente haar eigendommen wel verkopen.

Reactie: zie onder Algemeen.

3. De gemeente heeft de gronden in de Beekbergsebroek al afgewaardeerd en kan de niet benodigde gronden en panden verkopen. De opbrengsten kunnen ten goede van de uitvoering van de gebiedsvisie komen.

Reactie: zie onder Algemeen. De gronden hebben een boekwaarde die gelijk is aan de huidige bestemming. Het is daarom niet de verwachting dat de grondwaarde (fors) zal toenemen op de

locaties waar de bestemming wordt gewijzigd. De kans dat de gemeente geld genereert uit grondtransacties is dus erg klein.

4. De gemeente kan natuurontwikkeling bekostigen uit de winst van nog te verrichten grondverkoop.

Reactie: zie opmerking 3.

5. Geef (hobby) boeren uit de Beekbergsebroek zelf voorrang bij de aankopen van grond.

Reactie: zie Algemeen.

6. De keuze om te werken met zoekzones en 'vlekken' creëert nieuwe onzekerheid voor de bewoners van de Beekbergsebroek omdat nu op initiatieven gewacht wordt.

Reactie: de raadsopdracht is om een ruimtelijk raamwerk voor de Beekbergsebroek te maken.

Invulling van het raamwerk hangt inderdaad van initiatieven af. In de concept gebiedsvisie staat het voornemen om een zogeheten gebiedsmakelaar in te zetten die initiatieven stimuleert.

7. Het is ondoorzichtig wie bij de uitvoering van de gebiedsvisie over initiatieven beslist. Er moet een bewonersoverlegorgaan in de Beekbergsebroek komen.

Reactie: voor elk initiatief gelden de gangbare procedures. In de concept gebiedsvisie staat het voornemen om een zogeheten gebiedsmakelaar in te zetten die initiatieven stimuleert. Zijn rol is o.a. in een vroeg stadium contacten tussen bewoners en initiatiefnemers tot stand te brengen. In de gebiedsvisie staat het voornemen om met bewoners te bekijken welk soort overleg geschikt is om initiatieven te bespreken.

8. Het hoge abstractieniveau van de gebiedsvisie biedt nog te veel mogelijkheden voor onwenselijke activiteiten.

Reactie: zie onder Algemeen.

9. In de gebiedsvisie ontbreekt beleid op bestaande (woon)bebouwing.

Reactie: de concept gebiedsvisie is gebaseerd op drie door de raad vastgestelde thema's: natuur, recreatie en duurzame energieopwekking. In de concept gebiedsvisie staat dus inderdaad geen nieuw specifieke beleid voor (woon)bebouwing. Daarom blijven van toepassing het vigerende beleid, zoals het bestemmingsplan buitengebied Het Woud en het woningbouwprogramma voor de stad Apeldoorn.

10. De gebiedsvisie moet zo snel mogelijk vastgesteld worden, los van het raadsonderzoek naar windmolens.

Reactie: de raad heeft op 9 november 2017 besloten dat het college de gebiedsvisie kan afronden en besluitvorming aan de raad kan voorleggen.

12. De gemeente moet het aanwezige bedrijf met zoogkoeien bij de wens tot diversificatie ondersteunen.

Reactie: het bedrijf ligt in de zone 'kleinschalig agrarisch landschap'. Hier is onder voorwaarden verbreding mogelijk. Bij de uitvoering van de gebiedsvisie wordt een eventueel plan bekeken en naar de juiste procedure geleid.

13. Geef ruimte aan de ontwikkeling van een educatieve (zoogkoeien)boerderij die o.a. bezoekers uit de stad trekt.

Reactie: zie opmerking 12.

14. Geef zonder (zoekzones voor) windmolens inwoners alsnog de kans om over de gebiedsvisie mee te denken, zoals ooit de opdracht aan het college was.

Reactie: de concept gebiedsvisie is een vertaling van het raadsbesluit uit 2015 om voor de Beekbergsebroek een zogeheten ruimtelijk raamwerk te maken en hierin zo mogelijk een aantal toenmalige initiatieven te verwerken. In de visie staat waar de functies natuur, duurzame energie en recreatie een plek kunnen krijgen. Over het concept zijn twee bewonersbijeenkomst gehouden (22 juni respectievelijk 12 december 2016), alsmede een bijeenkomst met dorps –en wijkraden (13 september 2016). Bij de uitvoering van de concept gebiedsvisie worden bewoners verder betrokken.

15. Is de opdracht van de raad aan het college inzake het gezamenlijk opstellen van de gebiedsvisie wel juist en zorgvuldig uitgevoerd?

Reactie: zie opmerking 14.

16. Is de gebiedsvisie wel gereed om vast te stellen?

Reactie: zie opmerking 14.

17. De gebiedsvisie maakt geen onderscheid tussen huiseigenaren en huurders. Dat is wel relevant.

Reactie: in deze fase gaat het om het vaststellen van een gebiedsvisie die aan toekomstige initiatieven richting geeft. De gebiedsvisie wordt gemaakt voor iedereen die een belang bij de Beekbergsebroek heeft.

Bijlage 1: ontwikkelvoorstellen

1. de gehele Beekbergsebroek tot landgoed maken, inclusief o.a.;
  - gemengd boerenbedrijf;
  - een paardenmanege / hippisch centrum, ezelhouderij / kinderboerderij /camping / gite's / B&B;
  - pitch & putt golf;
  - haventje aan het kanaal;
  - één karakteristieke woning voor de landgoedeigenaar;
  - een kleine biovergister

Reactie: de gebiedsvisie is een kader. Na vaststelling door de raad ziet de gemeente initiatiefnemers graag met een (uitgewerkt) voorstel komen, zodat dit aan de visie getoetst kan worden.

2. parkeerplaats voor vrachtwagens ter plaatse van Woudweg / A50:
  - overdekken met zonnepanelen ter grootte van circa 10 ha;
  - aan weerskanten flankeren met 2 windmolens van 4MW elk;
  - energie opslag realiseren van ca 4MWh die gebruikt kan worden voor een oplaadstation op het tankstation en eventueel voor de productie van waterstofgas voor de bussen die rijden tussen Apeldoorn en Arnhem

Reactie: dit voorstel ligt buiten de energie-etalage en in het Gelders Natuur Netwerk en is derhalve niet haalbaar (en de raad heeft op 9 november 2017 besloten dat er een ruimte in de Beekbergsebroek voor het opwekken van windenergie middels turbines is)